

Կաթողիկոսական Պատուիրակին գնահատանքի այս խօսքերը ներբողն են Մխիթարեան ազգօգուտ գործունէութեան՝ որ ծանօթ է գիտակից հայութեան և արժանի բոլորին յարգանքին և երախտագիտութեան:

Ուրախաբեր զուգադիպութեամբ մը Գաբրիել Ս.ի այցելութիւնը հանդիպած էր Վարժարանին Տեսչին անուանը տօնախմբութեան հետ. աշակերտութեան ուղերձները փոխն ի փոխ յայտնեցին իրենց մեծարանքը բարձրաստիճան հիւրին և սիրեցեալ Տեսչին: Աշակերտներու խնդրանքին տեղի տալով՝ Գաբրիել Ս. մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ մեր հեռաւոր բայց սրտերու այնքան մօտիկ Հայրենիքի վերաշինութեան հսկայաքայլ յառաջդիմութեան մասին և յայտնեց իր մեծ ուրախութիւնը տեսնելով օտար երկնքի տակ աճող բայց հարազատօրէն հայ պահուած Մուրատեան սաներու հայրենաբաղձ եռանդն ու գործը:

Խ. Մ. Ա.

Մարտ 3 — Թատերական ներկայացումներ. — Խուռն բազմութիւնը որ խուժած էր այդ օրը Մուրատեան Վարժարանի «Պէշիքթաշեան» սրահը, ինծի խորհիլ տուաւ թէ ստուգիւ որքան հմայք ունի այդ հաստատութիւնը իր հայաշունչ մթնոլորտով: Հրաւիրեալներու ընտրանքին զլուրը տեսանք Կաթ. լիագոր նուիրակ Գաբրիել Ս. և Գրիգոր եպս. Պահապանեան:

Յայտագրին հիմնական կտորն էր «Քաջ Վարդան Մամիկոնեանի ոչրոտակներ». կատակերգութիւն մը երեք արարով՝ վերածուած և հայացած բանաստեղծ Հ. Վահան Յովհաննէսեանի շնորհալի գրչով: Թէ որքան յաջողած գործ էր՝ տեսան և վկայեցին ներկաները. ծիծաղին հետ տխրութեան պահեր ալ ապրիլ տուաւ մեզի այդ անսովոր կատակերգութիւնը՝ որ նորին հետ մեր անցեալը կը վերյիշէր պատմութեան սեւ ու սպիտակ էջերով:

Չաւեշտը «Կրկիւ Մարգար»ի արձանին

բացումը՝ շատ զուարճալի էր իր գեղջկական տիպարներով, որոնց դերակատարներն էին Պ. Օհանեան, Պ. Յովնանեան, Ե. Սաւոյեան, Ժ. Խաչիկեան, Հ. Սողոմոնեան, որոնք ամէնքն ալ արուեստագէտի լաւագոյն ձիրքով փայլեցան, խանդավառ ծափեր խլելով հանրութենէն:

Հայերէնէն զատ երկու հատ ալ Ֆրանսերէն երգախառն զաւեշտներ ներկայացուցին: «Երկու կողմը» ուն մէջ փայլեցան Ս. Վաֆիատիս, Ա. Շեխիկեան, Պ. Օհանեան, Վ. Սեմերձիպաշեան, Ե. Սաւոյեան, Ն. Համբարձումեան, Ե. Լաչինեան, Ե. Պետրոսեան, Հ. Սողոմոնեան, Լ. Սանտիկեան:

Իսկ «Փոքրիկ գողեր» ուն մէջ՝ որուն դերակատարները վարժարանի փոքրիկներն էին՝ թէ՛ լեզուական և թէ՛ բեմական յաջողութիւն ունեցան՝ Ա. Հաճեան, Ե. Պետիկեան, Յ. Մովսէսեան, Հ. Սողոմոնեան, Ա. Վաֆիատիս:

Երաժշտական մասին իրենց թանկագինը բաժինը բերած էին նախկին աշակերտներէն՝ Խ. և Կ. Ալէմշահ եղբայրները, և ներկաներէն՝ Վ. Ճինկէօզեան, Պ. Համբարձումեան և Ժ. Տէր Թովմասեան, ղեկավարութեամբ Ուս. Գ. Ալէմշահի որ այնքան նուիրումով կազմակերպած էր այդ բաժինը և որ լաւագոյն յաջողութեամբ պատկուցաւ:

Երաժշտագէտ այս ուսուցչապետին հետ բեմական աշխատութեանց և աշակերտները մարզելուն մէջ մեծ աշխատանք թափած էր Վարժարանին դաստիարակ ուսուցիչ Պ. Հ. Պայեան, որոնց, ինչպէս և դերակատար սաներուն մեր ուրախակցութիւնը այդ մեծ յաջողութեան համար:

Թատերական ներկայացում. Մ. — Ռաֆայելեան Վարժարանին մէջ — Վեկտորի:

Մխիթարեան այս Հաստատութիւնն ալ այս տարի (Մարտ 1, 3) լաւագոյն յաջողութիւն ձեռք բերաւ հայերէն և իտալերէն ներկայացումներով, որոնց մէջ տեսնուեցաւ այնքան կազմակերպութիւն և աշխատանք դաստիարակներուն կողմէ և

նոյնքան անձնանուէր ու եռանդուն գործակցութիւն մը ազնիւ սաներէն:

Հայերէնը՝ կրթական ծանօթ տրամ մ'էր «Որդիակաւ սեր» իսկապէս յուզիչ, որուն մէջ զխաւոր դեր ունեցան և մեծապէս յաջող՝ Ս. Օնպաշեան, ազնիւ տիպարովը հայրասէր և պարտաճանաչ զաւակի մը. Մ. Պահչէճեան՝ առաքինի և ազնուական հայրը. Յ. Պօտիկեան՝ նախանձոտ ու դասալիք զինուորի զերով, Լ. Պալճեան՝ պաշտպան անմեղին: Գ. Ներսէսեան և Խ. Տամատեան, Վ. Կիրակոսեան, Յ. Պոյաճեան և Գ. Թամարեան ալ նոյնպէս փայլեցան երկրորդական կարեւոր դերերով:

Յաջորդեց Օտեան — Կիրճեանի ծանօթ «Չարշըլը Արթին աղա» կատակերգութիւնը, որ թէև դժուար պատկեր՝ սակայն այնքան մեծ յաջողութեամբ և փայլով ներկայացուցին սաները: Բեմին վրայ ծափահարուեցաւ շատ անգամ՝ Կ. Պորանեան՝ Արթին աղայի անտաշ բայց խելացի դերով, այնքան իւրացուցած և բնական. ինչպէս նաեւ Գ. Ներսէսեան՝ Եւփիմէի, Գ. Թամարեան՝ Ռօզի, Հ. Տէվլէթեան՝ Բժշկին, Ս. Գազէզեան՝ փաստաբանին, Մ. Շիրինեան՝ խմբագրին, Պ. Գաֆթանճեան՝ հաշտարար եղբոր դերերով:

Երկրորդական դերերուն մէջ ալ յաջողեցան Ս. Օնպաշեան, Գ. Վէմեան, Յ. Գազազեան, Յ. Պոյաճեան և Ա. Գասպարեան: Այդ ներկայացման ոչ թէ վեհեւոյ սակաւաթիւ զաղութը — որուն հագիւ կէսը կըրցաւ վայելել այդ բեմադրութիւնը՝ օղին անակնկալ անախորժ խաղին պատճառաւ — այլ կ'արժէր որ հայաշատ քաղաքի մը բազմութիւնը ներկայ ըլլար և գնահատէր թէ որքան մեծ էր ձեռք բերուած յաջողութիւնը, անշուշտ զոհողութեան գնով:

Միջնարարներուն՝ յաջող ֆրանսերէնով մը վայելեցինք համեղ կտորներ Մովսէլի «Երեւակայական հիշակ» էն, «Ագահ» էն և Քորնէյլի «Սիտ» էն, որոնց շնորհալի թարգմաններ եղան Ն. Թնկրեան, Խ. Տամատեան, Մ. Լիթմէճեան, Յ. Աշրա-

ֆեան, Ք. Միհրանեան և Ճ. Կիրակոսեան:

Երեւցաւ նաեւ հնգամեայ Վարդան Տէր Աստուածատուրեան՝ որ այլեւս ծանօթ է զաղութիւն մէջ իրբեւ աստղիկը Մ. Ռաֆ. վարժարանի թատերաբեմին: Բուռն ծափեր պսակեցին հայ — իտալ — անգլիերէն արտասանութիւնները՝ որոնց մէջ այդ խելացի փոքրիկը այնքան շնորհ և ոգի դրած էր:

Իտալերէն բեմադրութիւնը կը կազմէին երգախառն կատակերգութիւն մը «Գիւղի ամարանոց» և «Լիւրա» փոքրիկ երգախաղը: Երկուքին մէջ ալ իտալացի հանդիսականներու բազմութիւնը տեսաւ և գնահատեց հայ խելացի տղոց բեմական կարողութիւնը և յաջողութիւնը իտալերէն լեզուին մէջ: Յաջող դերասաններէն էին, բացի վարժարանին իտալացի հսկիչ Պրն. Պ. Ռիցցոյէն՝ Վ. Պազարճըրեան, Գ. Ներսէսեան, Գազէզեան, Պալճեան, Շիրինեան, Աշրաֆեան, Զ. Մնտիկեան և դեռ ուրիշներ:

Սրտեռանդն խնդակցութիւն Տեսչութեան և մեր ազնիւ և անձնուէր սաներուն, որոնք գիտեն գնահատել և նուիրուիլ այդ ասպարէզին որ բեմն է՝ կրթիչ մարզարան դերասանին և հասարակութեան:

ԽՄԲ.

Ս. ՍՈՓԻԱՅԻ ԳՍԲԷԹԸ

(Բանաստեղծութիւն Հ. Գ. Վրդ. Նախապետեանի Վեկտորի Արեւիկեանի մէջ¹)

«Հ. Գաբրիէլ Նահապետեան բանաստեղծ հեռեւեալ նիւթին վրայ. «Ո՛վ եղած է Կ. Պոլսոյ Ս. Սոփիայի՝ միայն գմբէթին ճարտարապետը: Յետ համառօտ նկարագրութիւնը տալու Հայոց քանի մը հնագոյն եկեղեցիներու կառուցուածքի արուեստին և իր ունեցած յարաբերութեանց մասին՝ իտալացի երեւելի ճարտարապետ Յովհ. Թերեզիոյ Ռիվոյերայի հետ, անցաւ ապացուցանելու՝ թէ Հայաստան Բիւզանդիոնէն շատ

1. «Il Gazzettino» 26 - 2 - 35.